

قضیه‌های قطور خشونت علیه زنان؛

دادستانی کل به ۵۶۹ پرونده تجاوز جنسی رسیدگی کرده است

لوی سارنوالی می‌گوید که در جریان سه سال اخیر به ۵۶۹ قضیه تجاوز جنسی زنان رسیدگی شده است. بیش‌تر این آمار در ولایت‌های کابل، بلخ و هرات ثبت شده است. لوی سارنوالی تصریح می‌کند که از میان این قضایا، ۱۷۳ قضیه تجاوز جنسی مربوط سال ۱۳۹۹ می‌شود. به گفته این نهاد، از آغاز سال روان مالی تا کنون سه هزار قضیه خشونت در اداره لوی سارنوالی ثبت و بررسی شده است که از این میان، ۲۸۷ تن مرتکب خشونت علیه زنان شده بودند و محکوم به مجازات شده‌اند. این اداره به تازه‌گی شماره تماس «۱۸۰» را فعال کرده است و مردم در صورت دیدن تخلفات در اداره‌های دولتی و غیر دولتی، می‌توانند به این شماره به تماس شده و شکایت‌شان را ثبت کنند. لوی سارنوالی از رسیدگی به پرونده‌های خشونت علیه زنان، به ویژه پرونده‌های تجاوز جنسی خبر می‌دهد. سینا شنا منصور، معاون لوی سارنوالی در امور مبارزه با خشونت علیه زنان، تخلفات اطفال و...

گزارش یوناما از تلفات هزاران غیر نظامی؛

تلاش‌های صلح، جوی خون را قطع نکرد

عزیزی بانک
Azizi Bank

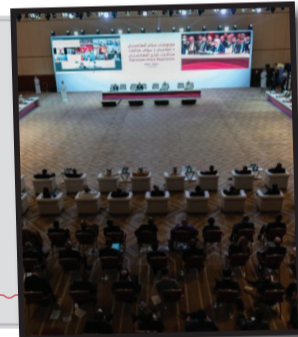
عزیزی بانک با اتاق تجارت و سرمایه گذاری افغانستان
تفاهم نامه همکاری امضا کرد.

در این مراسم که روز پنجشنبه در هتل کابل استار برگزار گردید، نماینده‌هایی از عزیزی بانک، اتاق تجارت و سرمایه گذاری افغانستان، اتاق تجارت بین المللی و رهبری و کارمندان ارشد انجمن بانک های افغانستان، حضور داشتند. محترم سید زمان هاشمی، رییس اتاق تجارت و سرمایه گذاری افغانستان (ACCI) از عزیزی بانک به دلیل خدمات عالی آن تمجید به عمل آورده و به بعضی از چالش های سکوتور بانکی اشاره نمودند. به تعقیب آن، محترم محمد سالم امید، رییس هیئت عامل عزیزی بانک، در زمینه پاسخ های رضایت بخشی ارائه داشته و برای حل مشکلات متذکره پیشنهاد های منطقی پیشکش نمودند. طی محفل متذکره، چند تن دیگر نیز سخنرانی کرده، روی مشکلات سکوتور بانکی تماس گرفته و برای حل مشکلات مذکور پیشنهاد های لازم را اظهار نمودند. عزیزی بانک منحیث بزرگترین بانک در افغانستان، همواره مساعی به خرج داده تا بهترین خدمات بانکی را به شهروندان خویش ارائه نماید.

جنگ و صلح افغانستان و نظریه بازیها

نظریه بازیها با استفاده از مدل های ریاضی به تحلیل روش های هم کاری یا رقابت موجودات منطقی و هوشمند می پردازد. این نظریه، در واقع شاخه ای از ریاضیات کاربردی است که در علوم اجتماعی و به ویژه علوم سیاسی، روابط بین الملل و اقتصاد مورد استفاده قرار می گیرد.

سفر همراه با ناامیدی خلیل زاد به منطقه؛ دریچه صلح همواره باز نمی ماند

دشمنی، عدم توافق بر سر معادله‌ای برای همکاری سیاسی، زمینه‌ساز جنگ شده است. خلیل زاد می‌گوید که افغان‌ها این روزها به سرعت به کام مرگ فرستاده می‌شوند و تخریب‌کاران منطقه‌ای از افغان‌ها به عنوان توپ برای اهداف‌شان نامشروع‌شان استفاده می‌کنند. وی افزوده است که خون‌ریزی باید خاتمه پیدا کند و افغان‌ها به جای تخریب و هرج و مرج، ثبات و به جای انتقام، بخشش، سازش و انعطاف‌پذیری را انتخاب کنند. وزارت خارجه امریکا نیز با نشر خبرنامه‌ای اعلام کرده است که زلمی خلیل‌زاد دور تازه سفرهای خود را به منطقه در پیوند به روند صلح افغانستان در ۲۶ ششم اکتوبر آغاز کرده است. او قرار است به قطر و ناروی سفر کند. خلیل‌زاد در قطر با هیأت‌های مذاکره‌کننده دولت و طالبان دیدار و گفت‌وگو می‌کند.

۸ صبح، کابل: زلمی خلیل‌زاد، نماینده ویژه امریکا در امور صلح افغانستان، هم‌زمان با آغاز دور تازه سفرهای خود به منطقه، ابراز ناامیدی کرده است که خشونت‌ها به رغم تعهدات انجام‌شده، کاهش نیافته است. او که قرار است در این دور به ناروی و

پرواز های همه روزه
کابل - کندهار - کابل

کابل کندهار: ساعت ۴ بعد از ظهر
کندهار کابل: ساعت ۶ شام

آریانا افغان هوائی شرکت
ARIANA AFGHAN AIRLINES

www.flyariana.com
+93 (0) 790 07 1333
خدمات مشتریان | 1333

گزارش یوناما از تلفات هزاران غیرنظامی:

تلاش‌های صلح، جوی خون را قطع نکرد

بر اساس معلومات این نهاد، دو هزار و ۱۱۷ غیرنظامی در جریان خشونت‌های نه ماه اخیر کشته و سه هزار و ۸۲۲ تن دیگر زخمی شده‌اند. تلفات به غیرنظامیان در سال روان بیش‌تر در نتیجه درگیری‌ها و انفجارها وارد شده است. بر اساس آمار یوناما، ۶۰۶ غیرنظامی در جریان درگیری‌های نیروهای امنیتی و جنگ‌جویان طالبان کشته و یک هزار و ۶۶۹ تن زخمی شده‌اند که ۳۸ درصد مجموع آمار را در بر می‌گیرد. افزون بر این، ۵۲۵ غیرنظامی در نتیجه انفجارها کشته و یک هزار و ۱۷۵ تن دیگر زخمی شده‌اند.

بکاهد. بیش‌تر مصاحبه‌شوندگان گفته‌اند که آنان فقط صلح می‌خواهند. یک تن در غرب کشور که همه فرزنداناش را در انفجار از دست داده، به یوناما گفته است که هیچ چیزی توقع ندارد، اما می‌خواهد تنها مطمئن شود که پدر دیگری آسیب نمی‌رساند و فرزنداناش کشته نمی‌شود. هیأت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان در ادامه گزارش نه ماهه خود، از طرف‌ها خواسته است که به گفت‌وگو اولویت دهند و برای جلوگیری از تلفات غیرنظامیان، هر چه زودتر تصمیم‌گیری کنند.

شورای امنیت ملی در واکنش به گزارش یوناما می‌گوید که بر اساس شواهد حکومت از ساحه، طالبان بیش‌ترین مسوول تلفات غیرنظامیان اند. به گفته این شورا، گروه طالبان یا به گونه مستقیم، عامل تلفات غیرنظامیان اند یا هم به گروه‌های تروریستی دیگر زمینه‌سازی می‌کنند تا بر غیرنظامیان حملات را انجام دهند. این نهاد تصریح کرده است که با توجه به نگرانی‌های موجود در مورد میکانیزم تهیه این گزارش، دولت متعهد است که دفتر مشترک روی یافته‌های میدان جنگ کار کند تا ارقام واقعی را انعکاس دهند. شورای امنیت ملی تصریح می‌کند که نیروهای امنیتی برای تلاش موفقیت‌آمیز صلح و به هدف حفاظت از مردم هنوز هم در حالت دفاع فعال اند. به گفته این نهاد اما طالبان در جریان نه ماه اخیر و با گذشت هر روز سطح خشونت‌ها را افزایش داده‌اند. این شورا از طالبان خواسته است که آتش‌بس دائمی و سراسری را بپذیرند و با توقف «قتل عام افغان‌ها»، صداقت‌شان را در گفت‌وگوهای مستقیم نشان دهند.

طالبان اما گزارش نه ماهه یوناما پیرامون تلفات غیرنظامیان را رد کرده‌اند. این گروه روز سه‌شنبه، ششم عقرب گفت که گزارش یوناما در باره تلفات غیرنظامیان بر اساس معلومات حکومت ترتیب شده و واقعیت ندارد. در اعلامیه آمده است که حدود نیمی از تلفات غیرنظامیان به این گروه نسبت داده شده است، اما در جزئیات آن جرایم جنایی و «حملات از سوی حلقه‌های مربوط به حکومت» نیز به طالبان نسبت داده شده است. به گفته طالبان، این گروه سطح تلفات غیرنظامیان را به صفر کاهش داده و یک کمیسیون ویژه روی آن با جدیت کار می‌کند. این گروه تصریح کرده است که بیش‌تر تلفات به دلیل حملات هوایی، راکت‌پراگنی و حملات هدفمند حکومت به غیرنظامیان وارد می‌شود.

یوناما در حالی که کاهش خشونت‌ها تاکید دارد که هنوز مذاکرات تاثیر محسوس بر میدان‌های جنگ نداشته است. پس از گشایش مذاکرات در بیست‌ودوم سنبله، درگیری‌ها میان نیروهای امنیتی و گروه طالبان شدت یافته است. افزون بر آمار یوناما که محدود به یکم جنوری سال روان میلادی تا آخر سپتامبر است، شمار زیادی از غیرنظامیان در جریان ۲۷ روز ماه اکتوبر نیز صدمه دیده‌اند. این ماه هم‌زمان با شدت گرفتن درگیری‌ها در هلمند، بغلان، بدخشان و کندز است که تلفات زیادی برای غیرنظامیان در پی دارد. گفتنی است که بر اساس معلومات نهاد‌های امنیتی، همین اکنون جنگ در ۲۶ ولایت کشور ادامه یافته و طالبان با وجود اعلام تعهد به کاهش خشونت‌ها، حملات تهاجمی‌شان را ادامه داده‌اند.

و زخمی ساختن ۵۲۳ تن دیگر آن مقصر اند. افزون بر این، یوناما از افزایش کودکان در صفوف جنگی خبر داده و گفته است که این شمار در سال گذشته میلادی ۴۹ کودک بود، در سال روان به ۱۵۵ کودک افزایش یافته است. از این میان، ۱۴۴ کودک توسط گروه طالبان و ۱۱ کودک توسط نیروهای امنیتی برای مقاصد جنگی استفاده می‌شوند.

یوناما هم‌چنان ۴۵ حمله بر نهاد‌های آموزشی و ۵۲ حمله بر مراکز صبحی را در نه ماه سال روان میلادی ثبت کرده است. این نهاد در ادامه از طرف‌های درگیر خواسته است که بر نهاد‌های آموزشی و صبحی حمله نکنند؛ زیرا سبب کشتار غیرنظامیان می‌شود. در تازه‌ترین مورد، دست‌کم ۲۶ غیرنظامی در جریان حمله انتحاری بر آموزشگاه کوثر دانش کشته و حدود ۷۰ تن دیگر زخمی شده‌اند. مابین‌های چسبکی که برای ترورهای هدفمند استفاده می‌شود نیز نقش اساسی در تلفات غیرنظامیان دارد. یوناما می‌گوید که شمار افرادی که در این حملات کشته شده‌اند، ۳۲۳ نفر است و ۲۶۱ تن دیگر زخمی برداشته‌اند. زنان ۳۱ درصد این آمار و کودکان نیز ۱۲ درصد آن را تشکیل داده‌اند. افزون بر این، این نوع حملات ۴۴ درصد افزایش یافته است که طالبان در ۹۹ درصد آن مقصر دانسته شده‌اند.

هیأت معاونت سازمان ملل متحد، یوناما، در گزارش خود گفته است که با توجه به شرایط، طالبان توانایی کاهش در آمار تلفات غیرنظامیان را دارند و باید این تلفات را کاهش دهند. این نهاد هم‌چنان دریافته است که حملات بر غیرنظامیان تاثیر شدیدی بر زخمیان رویداد داشته است. این نهاد که در جریان گزارش خود با پنج هزار ۹۲۹ تن از زخمیان و نزدیکان‌شان مصاحبه کرده، دریافته است که ۸۳ درصد از زخمیان رویداد با معلولیت دائمی یا درازمدت روبرو شده‌اند. از این میان، همه افراد مصاحبه‌شونده از تاثیر مخربی که حملات بر روان‌شان گذاشته است، سخن گفته‌اند. ۹۰ درصد مصاحبه‌شوندگان گفته‌اند که در جریان حملات نه ماه اخیر، صدمات اقتصادی دیده‌اند و ۲۲ درصد حتا به ترک خانه‌های‌شان مجبور شده‌اند. ۶۸ درصد از مصاحبه‌شوندگان تصریح کرده‌اند که پس از حملات، از جامعه دوری می‌کنند و به انزوای اجتماعی دچار شده‌اند.

از میان مجموع مصاحبه‌شوندگان، ۱۷ درصد گفته‌اند که توسط یکی از طرف‌های درگیر از شرایط‌شان باخبر شده‌اند. ۴۵ درصد از این افراد گفته‌اند، یوناما تنها نهادی است که در این جریان از آنان پیرامون حملات پرسیده است. ۱۴ درصد از مصاحبه‌شوندگان نیز دریافت کمک مالی پس از آسیب‌ها را تایید کرده‌اند و بیش از ۷۵ درصد هنوز برای دریافت این کمک‌ها منتظر اند. ۱۵ درصد از این افراد هم‌چنان گفته‌اند که پس از وارد شدن تلفات، از سوی طرف‌های درگیری با آنان تماس برقرار و غم‌شریکی شده است. بدین ترتیب، آمار تلفات غیرنظامیان با وجود گفت‌وگوهای صلح، در مقایسه با سال گذشته میلادی ثابت باقی مانده است و تغییر آن چنانی در آن دیده نمی‌شود. یوناما در این گزارش گفته است که مذاکرات بین‌الافغانی فرصت خوبی را فراهم کرده است تا طرف‌ها با درک ابعاد آسیب‌های جنگ، از خشونت‌ها

میلادی، ۱۶ درصد بیش‌تر شده است. این نهاد تصریح می‌کند که در جریان حملات هوایی بر منازل مسکونی و برخی از نقاط دیگر، ۲۵۶ غیرنظامی کشته و ۲۴۴ تن زخمی شده‌اند که هشت درصد همه تلفات را در بر می‌گیرد. ارزیابی یوناما هم‌چنان بیان‌گر آن است که ۸۶ غیرنظامی در نتیجه انفجار بقایای بازمانده از جنگ کشته و ۲۱۲ تن دیگر زخمی شده‌اند که پنج درصد مجموع آمار را احتوا می‌کند. تلفات چهار درصد دیگر که ۱۱۳ کشته و ۱۱۹ زخمی را شامل می‌شود، در نتیجه سایر خشونت‌ها به غیرنظامیان تحمیل شده است.

گروه طالبان در این خشونت‌ها نقش اساسی را داشته است و مبتنی بر آمار نشر شده، جنگ‌جویان این گروه مسوولیت ۳۸ درصد مجموع تلفات را به دوش داشته‌اند. بر اساس گزارش یوناما، طالبان در کشتن یک هزار و ۲۱ غیرنظامی و زخمی کردن یک هزار و ۶۲۲ غیرنظامی دیگر مقصر بوده‌اند. از سویی هم، ۴۶۶ کشته و ۹۱۶ زخمی غیرنظامیان برخاسته از حملات نیروهای امنیتی است که ۲۳ درصد مجموع تلفات را شامل می‌شود. نیروهای بین‌المللی نیز در کشتن ۸۳ غیرنظامی و زخمی کردن ۳۰ تن دیگر آنان مقصر خوانده شده‌اند که سه درصد مجموع آمار را احتوا می‌کند. در این میان، ۲۷ کشته و ۳۹ زخمی غیرنظامیان به سایر نیروهای وابسته به حکومت و ۲۶ کشته و ۵۹ زخمی نیز به گروه‌های مسلحی که از سوی حکومت حمایت می‌شود، نسبت داده شده است که هر کدام یک-یک درصد مجموع آمار را احتوا می‌کند.

بر اساس نمودار یوناما، تلفات غیرنظامیان توسط گروه طالبان و نیروهای امنیتی از ماه جنوری سال روان میلادی در حال افزایش بود و تا ماه سپتامبر شکل صعودی داشته است. این تلفات بین زمان گشایش مذاکرات بین‌الافغانی و اواخر ماه گذشته میلادی بیش‌تر شده است. با این حال، حملات گروه داعش سینوسی بوده که در برخی از ماه‌ها افزایش داشته، اما در برخی دیگر کاهش یافته است. بدین ترتیب، یوناما معتقد است که با وجود تکرار طالبان از تعهد به کاهش خشونت‌ها، هیچ تغییری در تلفات برخاسته از حملات این گروه دیده نشده است. به گفته این نهاد، تلفات غیرنظامیان در جریان دوازدهم تا اخیر ماه سپتامبر میلادی در واقع بیش‌تر آمار تلفات غیرنظامیان از زمان آغاز مذاکرات بین‌الافغانی خوانده شده است.

یوناما در گزارش خود تذکر داده است که کودکان بیش‌ترین نقش را در تلفات نه ماه اخیر داشته‌اند. بر اساس این آمار، ۵۵۳ کودک در جریان نه ماه سال جاری میلادی کشته و یک هزار و ۲۹۵ کودک دیگر زخمی شده‌اند که ۳۱ درصد کل آمار را در بر می‌گیرد. ۷۹ درصد این تلفات در نتیجه انفجارها به کودکان وارد شده است. هرچند این آمار در مقایسه با سال پیش ۴۷ درصد کاهش یافته، اما یوناما هم‌چنان از آسیب‌پذیری کودکان در جنگ کنونی ابراز نگرانی کرده است. از میان مجموع این آمار، ۲۴۶ کشته و ۴۷۶ زخمی آن به پای نیروهای دولتی ثبت شده است. این نهاد هم‌چنان دریافته است که مخالفان مسلح حکومت، به ویژه طالبان در کشتن ۱۹۲ کودک

گزارش یوناما نشان می‌دهد در جریان نه ماه اخیر میلادی، حدود شش هزار غیرنظامی کشته یا زخمی شده‌اند. پس از سال ۲۰۱۲، در واقع این کم‌ترین میزان تلفات غیرنظامیان است که در جریان

نه ماه اول سال میلادی ثبت می‌شود. هرچند شمار زخمیان در این مدت کاهش یافته، اما در شمار کشته‌گان تغییر محسوس نیامده است. عوامل اصلی تلفات غیرنظامیان در این مدت نیز بیش‌تر درگیری‌ها و انفجارها خوانده شده است. طالبان در ۴۵ درصد تلفات غیرنظامیان نقش داشته‌اند و نیروهای امنیتی نیز در ۲۳ درصد این تلفات مقصر دانسته شده‌اند. آمارها هرچند نشان می‌دهد که میزان تلفات غیرنظامیان در سال روان در مقایسه با سال گذشته میلادی حدود ۳۰ درصد کاهش یافته، اما با وجود تعهد طالبان به کاهش خشونت‌ها، هیچ گونه کاهش در تلفاتی که از سوی این گروه وارد شده، دیده نمی‌شود. این نهاد در گزارش نه ماهش از طرف‌ها خواسته است که دست‌کم برای حفظ جان مردم‌شان، به گفت‌وگو در روی میز اولویت دهند. شورای امنیت ملی می‌گوید که طالبان مسوول تلفات ملکی‌اند و «با توجه به نگرانی‌های موجود در مورد میکانیزم تهیه این گزارش»، این نهاد حاضر است که به گونه مشترک با دفتر یوناما روی یافته‌های میدان جنگ کار کند تا «ارقام واقعی» انعکاس یابد. طالبان اما یافته‌های یوناما را «غیرواقعی» خوانده و تصریح کردند که این گزارش بر اساس معلومات حکومت تهیه شده است.

دفتر هیأت معاونت سازمان ملل متحد برای افغانستان «یوناما» روز سه‌شنبه، ششم عقرب گزارش تلفات غیرنظامیان در نه ماه اخیر سال روان میلادی را هم‌زمان با ادامه مذاکرات صلح همگانی کرد. بر اساس معلومات این نهاد، دو هزار و ۱۱۷ غیرنظامی در جریان خشونت‌های نه ماه اخیر کشته و سه هزار و ۸۲۲ تن دیگر زخمی شده‌اند. تلفات به غیرنظامیان در سال روان بیش‌تر در نتیجه درگیری‌ها و انفجارها وارد شده است. بر اساس آمار یوناما، ۶۰۶ غیرنظامی در جریان درگیری‌های نیروهای امنیتی و جنگ‌جویان طالبان کشته و یک هزار و ۶۶۹ تن زخمی شده‌اند که ۳۸ درصد مجموع آمار را در بر می‌گیرد. افزون بر این، ۵۲۵ غیرنظامی در نتیجه انفجارها کشته و یک هزار و ۱۷۵ تن دیگر زخمی شده‌اند. از این آمار، ۶۹ کشته و ۳۵۷ زخمی آن در نتیجه حملات انتحاری بوده و سایر تلفات نیز برخاسته از مابین‌های چسبکی و کنار جاده‌ای خوانده شده است. بدین صورت، آمار تلفات برخاسته از انفجارها در مقایسه با سال گذشته میلادی، ۴۳ درصد افزایش یافته است. هرچند این کم‌ترین تلفات غیرنظامیان در هشت سال اخیر است اما شمار کشتگان هم‌چنان طبق روال عادی «بلند» خوانده شده است.

افزون بر این، ۵۳۱ تن در جریان نه ماه اخیر میلادی در حملات هدفمند ترور شده‌اند و در نتیجه این حملات، ۴۰۳ غیرنظامی دیگر زخم برداشته‌اند. در واقع آمار کشتگان ترورهای هدفمند، ۱۶ درصد همه آمار را تشکیل می‌دهد و در مقایسه با سال گذشته

رامش نوری، استاد دانشگاه

نظریه‌ی بازی‌ها با استفاده از مدل‌های ریاضی به تحلیل روش‌های هم‌کاری یا رقابت موجودات منطقی و هوشمند می‌پردازد. این نظریه، در واقع شاخه‌ای از ریاضیات کاربردی است که در علوم اجتماعی و به ویژه علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و اقتصاد مورد استفاده قرار می‌گیرد. نظریه‌ی بازی‌ها، در تلاش است تا به وسیله‌ی ریاضیات، رفتار را در شرایط راه‌بردی یا در یک بازی که در آن موفقیت فرد در انتخاب کردن، وابسته به انتخاب دیگران است، برآورد کند. ساختار نظریه‌ی بازی‌ها، معمولاً از سه بخش یعنی بازی‌گرها، کنش‌ها و نمایه‌ی عمل تشکیل شده است. در نظریه‌ی بازی‌ها، بازی‌گران همان تصمیم‌گیرندگان بازی اند. کنش‌ها، مجموعه‌ای است از تصمیمات و اقداماتی که هر بازی‌گر می‌تواند، انجام دهد. نمایه‌ی عمل، هر زیر مجموعه‌ای از مجموعه اعمال ممکن را یک نمایه در بازی می‌گویند. این نظریه تا حدودی می‌تواند، جنگ و صلح افغانستان را تحلیل و مدل‌سازی کند. نه تنها که منافع مردم افغانستان در آن می‌تواند رقم بخورد، بلکه اگر متحدان و بازی‌گران ذی‌دخل در موضوع افغانستان به اصول این بازی عمل کنند تا حدودی می‌توانند جنگ را پایان بخشند و صلح را در این جامعه‌ی درگیر خشونت حاکم سازند.

جنگ، صلح و بازی نامتقارن طالبان

اولاً بازی‌های نامتقارن اغلب بازی‌های هستند که مجموعه‌ای راه‌بردهای یکسانی برای بازی‌گران در بازی وجود ندارد. طالبان از یک‌سو، صلح را پیشه کرده‌اند و از سوی دیگر جنگ را در کشور تشدید بخشیده‌اند و به این فکر هستند که گویا با فتح نظامی می‌توانند به پیروزی برسند. این نگاه همانند داستان بازی «چوپه‌ها» یا بازی «معمای زندانی» است. در بازی چوپه‌ها، دو نوجوان در موترهای‌شان با سرعت به طرف یک‌دیگر می‌رانند، بازنده کسی است که اول فرمان موتر را بچرخاند و از جاده منحرف شود. بنابراین، اگر یکی بترسد و منحرف شود، دیگری می‌برد. اگر هر دو منحرف شوند، هیچ‌کس نمی‌برد، اما هر دو باقی می‌مانند. اگر هیچ‌کدام منحرف نشوند، هر دو موترهای‌شان و یا حتی احتمالاً زندگی‌شان را می‌بازند. بنابراین به احتمال زیاد، یا هر دو تصادف کرده و یا مساوی می‌شوند. در چنین حالتی، احتمال برد یکی خیلی کم است. یا در داستان «معمای زندانی»، دو نفر متمم به شرکت در یک سرقت مسلحانه، در جریان یک درگیری دست‌گیر شده‌اند و هر دو جداگانه مورد بازجویی قرار می‌گیرند. در طی این بازجویی با هر یک از آن‌ها جداگانه به این صورت

جنگ و صلح افغانستان و نظریه‌ی بازی‌ها

معامله می‌شود. اگر دوستت را فریب بدهی، تو آزاد می‌شوی، ولی او به پنج‌سال حبس محکوم می‌شود. اگر هر دو یک‌دیگر را فریب بدهید، هر دو به سه‌سال حبس محکوم خواهید شد. اگر هیچ‌کدام هم‌دیگر خود را فریب ندهید، هر دو یک‌سال در مرکز بازپروری خدمت خواهند کرد. در این بازی، به نفع هر دو زندانی است که هر دو، گزینه‌ی سوم را انتخاب کنند، ولی چون هر کدام از آن‌ها به دنبال کسب بهترین نتیجه برای خود یعنی آزاد شدن است و به طرف مقابل نیز اعتماد ندارد، دوست خود را فریب می‌دهد و در نتیجه هر دو زندانی متضرر می‌شوند. این دو داستان شبه جنگ افغانستان است. اگر طالبان به این فکر باشند که با کشتار و جنگ در میدان‌های نبرد می‌توانند حکومت و مردم افغانستان را قانع به تسلیم‌شدن کنند، اشتباه خوانده‌اند و در جنگ بیش‌تر، هر دو طرف ضرر می‌بینند. جنگ راه‌حل معقولی برای هر دو طرف نیست. به قول داکتر نجیب‌الله احمدزی، رییس جمهوری پیشین افغانستان، مگر پس از «این همه کشتار، بر گورستان‌ها و قبرستان‌ها حکومت خواهی کرد؟».

جنگ و صلح افغانستان با بازی و بازی‌گران متعدد

در جنگ و صلح افغانستان بازی‌گران متعدد نقش دارند و هر یک به میزان سهم و نقش‌شان جنگ را دامن زده‌اند و می‌توانند صلح را نیز بیاورند. من در جنگ و صلح افغانستان حداقل شش گروه را تأثیرگذار می‌دانم. گروه اول، مردم و حکومت افغانستان است. گروه دوم، طالبان است. گروه سوم، ایالات متحده آمریکا است. گروه چهارم، پاکستان است. گروه پنجم، ایران، روسیه، چین

راه‌حل چیست؟

بر بنیاد اصول نظریه‌ی بازی‌ها در علوم سیاسی، در مورد جنگ و صلح افغانستان سه راه‌حل اساسی وجود دارد که می‌تواند بُن‌بست گفت‌وگوهای صلح امروزی را پایان بخشد و بستر صلح‌خواهی را هموار سازد. این راه‌حل‌ها عبارتند از:

۱. سیاست مثبت و نظریه‌ی انتخاب اجتماعی

منظور ما از کاربرد سیاست مثبت در ابعاد خارجی این است که میان قدرت‌ها یا جریان‌های داخلی و بین‌المللی توازن ایجاد شود تا در عرصه‌ی جنگ و صلح افغانستان، این کشورها و گروه‌های که براساس منافع و مصالح خودشان در رقابت اند، ما از پیامدهای این قبیل رقابت‌ها مصون بمانیم و اقدام به ایجاد توازن و عمل‌کرد یک‌سان میان آن‌ها کنیم. ولی در مورد گروه‌ی طالبان، باید به نظریه‌ی انتخاب اجتماعی رو کنیم. نظریه‌ی انتخاب اجتماعی یک چهارچوب نظری برای اندازه‌گیری سلاقی، ارزش‌ها و رفاه به عنوان یک تصمیم جمعی است. پس موارد اختلافی که مانع پیشرفت گفت‌وگوها شده است و یا باعث شده است تا گفت‌وگوهای صلح به بُن‌بست برسند، باید آن‌را به همه‌پرسی عمومی مردم افغانستان بگذاریم. مواردی چون نوع نظام و تعدیل قانون اساسی از موارد جدی اختلافی است که نیازمند واگذاری به همه‌پرسی مردم افغانستان دارند.

۲. تقسیم عادلانه‌ی قدرت و ثروت

تقسیم عادلانه‌ی قدرت و ثروت میان گروه طالبان، تکنوکرات‌های حاکم در قدرت و گروه‌های جهادی سابق، راه‌کار دیگری است که می‌تواند پایانی به جنگ و بازشدن درهای گفت‌وگوهای به بُن‌بست رسیده‌ی صلح باشد.

۳. نظریه‌ی انتخاب عمومی

نظریه‌ی انتخاب عمومی، در واقع یکی از نظریه‌های است که در آن فرض می‌شود سیاست‌مداران در موقع تصمیم‌گیری منافع فردی خود را مدنظر دارند. یک مقوله‌ی معروف است که جنگ زمانی پایان پیدا می‌کند که طرف‌های درگیر سود خود را از تداوم جنگ بر پایان جنگ ببینند. پیشنهاد من به نخبه‌گان حاکم در قدرت سیاسی افغانستان این است که منافع و سود طالبان در پایان جنگ است نه در تداوم جنگ.

موانع فرهنگی اشتغال زنان

سعادت‌شاه موسوی - قسمت اول

از هنگامی که بشر پای به هستی نهاده، زنان در همه‌ی عرصه‌های زندگی هم‌چون اقتصاد، سیاست، دین، فرهنگ و هنر، پایه‌پای مردان نقش حیاتی و خلاق را ایفا کرده‌اند. زنان در جای‌جای تمدن بشری نشانه‌های سازنده خویش را بر تارک زمان حک کرده و درخشش ماندگاری را هم اکنون در گنجینه‌های بزرگ دنیا در قالب آثار بازممانده از عصر ماقبل تاریخ، تاریخ و زمان متأخر به نمایش گذاشته‌اند. کار و فعالیت اقتصادی، پدیده دایمی زندگی بشری است و بدون آن زندگی انسان بر کره خاکی غیرممکن است. تا تشکیل نهاد خانواده و پدید آوردن مجموعه انسانی متشکل از پدر، مادر، فرزندان پسر و دختر و گسترش این نهاد و تشکیل خانواده بزرگ‌تر به نام‌های عشیره، قبیله، ایل و... به تدریج به نوعی تقسیم کار در میان آنان پدید آمد. مهم‌ترین مساله‌ای که بر این امر اثر می‌گذاشت، وضعیت طبیعی و بدنی مرد و زن بود. زن با امراهایی هم‌چون بارداری و شیردادن به فرزندان و نگهداری از وی تناسب کامل داشت و از سویی از نظر قدرت بدنی تا حدی ضعیف‌تر از مرد بود. از همین رو تحت مدیریت مرد، کارهای خانه و خارج از خانه مثل کار در زمین کشاورزی، انجام امور مربوط به دام را انجام می‌داد. در طول تاریخ جز در موردهای نادر، پدرسالاری حاکمیت کامل داشته و فقط در تعداد معدودی از قبیله‌های ساکن در دریای مدیترانه، مادرسالاری برقرار بوده است. تا پیش از رشد ویژه جمعیت دنیا، مساله کار کردن زن به صورت مستقل در بیرون از خانه و وقت‌های فراغت وی چندان مطرح نبود، زیرا کارهای مربوط به خانه و فرزندان به گونه‌ای وقت وی را پر می‌کرد که به طور عملی وقتی برای آن‌ها نداشت. تا زمانی که اقتصاد معیشتی و کشاورزی برقرار بود، بخشی از کارهای اقتصادی به وسیله زنان

زنان برای تربیت فرزند و استفاده جنسی از آنان و اجبار در اخفای آن، از موردهایی بوده که سال‌ها در محیط‌های کارگری اروپا و آمریکا سایه افکنده بود. در اوایل قرن ۲۰ پس از جنگ بین‌المللی اول، اصل تساوی مرد به تصویب رسید. گرچه میلیون‌ها نفر از زنان در هنگام جنگ بین‌المللی دوم جای مردان را گرفتند و حتا در کارخانه‌های سلاح‌سازی مشغول به کار شدند، ولی با بازگشت مردان از جبهه جنگ باید محیط‌های کاری برای آنان خالی می‌شد. به تدریج قانون‌ها و مقرراتی به نفع کار زنان در سازمان‌های بین‌المللی به تصویب رسید و کوشش شد امتیازهای کار زنان و مردان یکسان شود و از اخراج به علت ازدواج و بارداری جلوگیری به عمل آید. این کارها به صورت لازمه جامعه توسعه‌یافته تلقی شده و امروزه بخشی از معیارهای توسعه‌یافتگی درباره حقوق زنان در زمینه آموزش، اشتغال، بهداشت، ازدواج و خانواده، حقوق زنان روستایی است. امروزه در اغلب کشورهای جهان، زمینه و عرصه حضور زنان در بستر توسعه بر پایه تعریف همه‌سویه‌نگری و کل‌گرایی توسعه فراهم شده است و زنان نه تنها به عنوان یک جنسیت، بلکه با جایگاه‌ها و موقعیت‌های متنوع و متفاوت برخاسته از توانمندی‌ها و مهارت‌های علمی - تخصصی و نیز با فرصت‌هایی که جامعه و نظام سیاسی در اختیار آنان قرار می‌دهد، به نقش آفرینی در عرصه توسعه می‌پردازند.

آن‌چه در جوامع اروپایی و آمریکایی رخ داده، گرچه متفاوت از جامعه‌های اسلامی است، ولی می‌تواند شباهت‌هایی داشته باشد. لزوم کنترل جمعیت باعث شده تا خانواده‌های کوچک پدیده آمده و از طرفی به علت افزایش هزینه زندگی، درآمد مردان برای اداره خانه کافی نبوده و وقت‌های فراغت فراوان زنان نیز باید به صورت مناسبی پر شود. از سوی دیگر، گاه جامعه ظرفیت

به‌کارگیری زنان در عرصه تولید را دارد و افزایش رشد و رونق اقتصادی نیازمند حضور زنان در عرصه‌های تولیدی است. عامل‌های پیش‌گفته اقتضا دارد که بحث اشتغال زنان و فعالیت اقتصادی آنان به صورت مستقل مد نظر قرار گیرد و با کاوش در متن‌های دینی، موضع دین در این باره معلوم شود. کار اقتصادی زنان در صدر اسلام در خانه و خارج از آن وجود داشته و تحت تعلیم‌های دینی زنان از مالکیت، ثروت، مدیریت و استقلال برخوردار بودند؛ ولی کار در خارج از خانه نباید نهاد خانواده و محیط رشد فرزندان و حقوق همسری را تحت‌الشعاع قرار دهد. وظیفه هر فرد در خانه باید با هم‌آهنگی افراد خانواده و در چارچوب حقوق انسانی تعیین شود. نظر به هنجارهای اجتماعی - فرهنگی افغانستان، یعنی به خاطر حفظ احترام به خانواده، هر آن‌چه که توسط زنان تولید شده، یا مشترکاً توسط زنان و مردان تولید می‌شوند، تنها توسط مردان به بازارها برای فروش منتقل می‌شوند، در واقع زنان مستقیماً به آن بازارها دسترسی ندارند. از آن‌جایی که توانمندسازی اقتصادی زنان به طرز دید و آگاهی مردم از نقش جنسیت ارتباط دارد و از طرف دیگر، چون اجراءات مبنی بر جنسیت در ذات خودش شامل اجزای عمده اجتماعی و فرهنگی است، بنابراین چگونگی و میزان سهم‌گیری زنان در فعالیت‌های اقتصادی، به اینکه افراد جامعه نقش جنسیت را بطور نگاه می‌کنند، ارتباط دارد. این دیدگاه‌ها شامل «جنسیتی ساختن ماحول» (زنانگی قشر زنان قسماً وابستگی آن‌ها را به مردان نمایش می‌دهد)، پارامترهای اجتماعی و فرهنگی برای زنان و محروم ساختن زنان از بخش‌ها و یا امکان عمومی و بیرونی می‌شود. از قدیم این مسایل در حوزه بشرشناسی اجتماعی و در خصوص ارتباط فرهنگ با محیط در حوزه جامعه‌شناسی - فمینیستی مورد بحث علمی بوده است.

قضیه‌های قطور خشونت علیه زنان؛ دادستانی کل به ۵۶۹ پرونده تجاوز جنسی رسیدگی کرده است

لوی سارنوالی از رسیدگی به پرونده‌های خشونت علیه زنان، به ویژه پرونده‌های تجاوز جنسی خبر می‌دهد. سینا ثنا منصور، معاون لوی سارنوالی در امور مبارزه با خشونت علیه زنان، تخلفات اطفال و حقوق بشر روز سه‌شنبه، ششم عقرب در نشست خبری گفت که سارنوالی‌های کشور در سه سال اخیر به ۵۶۹ قضیه تجاوز جنسی زنان رسیده‌گی کرده است.

تعمیب پولیس است و قضیه آن به دستور لوی سارنوالی در سارنوالی امنیت ملی زیر تعقیب قرار دارد که با پایان یافتن آن به محکمه فرستاده خواهد شد. هم‌چنان قضیه تجاوز و لت و کوب یک پسر خورد سال در قندهار که منجر به مرگ این طفل شده بود، نیز زیر کار است. به گفته بانو منصور، در پیوند به این رویداد شش تن از منسوبان ولسوالی دند ولایت قندهار بازداشت شده و قضیه زیر کار لوی سارنوالی قرار دارد. وی تصریح کرد که متهمان به جرم‌شان در این قضیه اعتراف کرده‌اند. افزون بر این، قضیه تجاوز جنسی بر یک کودک که به تخلف یک پسر به اسم «هدیق» صورت گرفته بود، نیز بررسی شده است. به گفته وی، مظنون به مدت پنج سال محکوم به حبس شده است. در این میان هم‌چنان قضیه اقدام به تجاوز جنسی به یک دختر در ولسوالی

به مجازات شدند، اما برای لوی سارنوالی پذیرفتنی نبود و این قضیه به دادگاه عالی راجع شده است. یک قضیه نیز در تاریخ هژدهم اسد سال روان در ولسوالی بلچراغ ولایت فاریاب اتفاق افتاده بود که در نتیجه آن، یک افسر اردوی ملی بالای یک طفل خورد سال تجاوز کرده بود. به گفته وی، با توجه به هدایت رییس جمهور، به قضیه توسط لوی سارنوالی رسیدگی شده است. بانو منصور افزود که مظنون به بیست سال حبس تنفیذی و دادن وجه معادل مهر بالمثل مطابق به قوانین محکوم به مجازات شده است و در حال حاضر جزایش را در زندان سپری می‌کند. به گفته سینا ثنا منصور، تجاوز گروهی بر دو خانم در ولایت کاپیسا رخ داده و هفت تن در پیوند به آن بازداشت شده‌اند. به گفته وی، سایر افراد مظنون زیر

لوی سارنوالی می‌گوید که در جریان سه سال اخیر به ۵۶۹ قضیه تجاوز جنسی زنان رسیدگی شده است. بیشتر تر این آمار در ولایت‌های کابل، بلخ و هرات ثبت شده است. لوی سارنوالی تصریح می‌کند که از میان این قضایا، ۱۷۳ قضیه تجاوز جنسی مربوط سال ۱۳۹۹ می‌شود. به گفته این نهاد، از آغاز سال روان مالی تا کنون سه هزار قضیه خشونت در اداره لوی سارنوالی ثبت و بررسی شده است که از این میان، ۲۸۷ تن مرتکب خشونت علیه زنان شده بودند و محکوم به مجازات شده‌اند. این اداره به تازه‌گی شماره تماس «۱۸۰» را فعال کرده است و مردم در صورت دیدن تخلفات در اداره‌های دولتی و غیر دولتی، می‌توانند به این شماره به تماس شده و شکایت‌شان را ثبت کنند. لوی سارنوالی از رسیدگی به پرونده‌های خشونت علیه زنان، به ویژه پرونده‌های تجاوز جنسی خبر می‌دهد. سینا ثنا منصور، معاون لوی سارنوالی در امور مبارزه با خشونت علیه زنان، تخلفات اطفال و حقوق بشر روز سه‌شنبه، ششم عقرب در نشست خبری گفت که سارنوالی‌های کشور در سه سال اخیر به ۵۶۹ قضیه تجاوز جنسی زنان رسیده‌گی کرده است. از میان این آمار، ۱۹۵ قضیه در سال ۱۳۹۷، ۲۰۱ قضیه در سال ۱۳۹۸ و ۱۷۳ قضیه در ۱۳۹۹ ثبت شده است. به گفته وی، بیشتر تر این قضایا در ولایت‌های کابل، بلخ و هرات ثبت شده است. خانم منصور افزود که در میان ۱۷۳ قضیه‌ای که در سال ۱۳۹۹ رخ داده است، قضایای حاد تجاوز و خشونت علیه زنان را نیز شامل است.

وی در ادامه به چند مورد عمده این خشونت‌ها اشاره کرد. به گفته بانو منصور، قضیه تجاوز جنسی بالای «نورجهان» و قتل وی توسط برادرش در ولایت جوزجان یکی از مواردی بود که متهم این قضیه به ۳۰ سال حبس تنفیذی محکوم شده است. افزون بر این، هفت فرد بازداشت شده در پیوند به تجاوز جنسی بالای یک دختر در بلخ توسط محکمه استیناف محکوم

الهام ظهیر

خوست ثبت شد که پرونده بعد از رسیدگی سارنوالی به محکمه محول شده است.

خانم منصور هم‌چنان افزود که علاوه بر قضایای تجاوز جنسی علیه زنان، به سایر قضایای خشونت نیز توسط لوی سارنوالی رسیدگی می‌شود. وی از برخی موارد به عنوان نمونه یادآوری کرد. قتل زلیخا در دایکندی، بریدن بینی زریکه در پکتیکا، قتل افسانه در هرات، قتل نازکو و صابره در بامیان، حلق‌آویز کردن طاهره در بامیان، قتل فاطمه در بغلان، قتل حلیمه در لوگر، قتل بلبل، بی‌بی زهرا و شفیه در سرپل، قضیه بلبل و خودکشی شمایل در ولایت غور، قتل زهرا و زر بی‌بی در نیمروز و قتل شکوفه در کابل از مواردی است پس از تحقیق توسط سارنوالان ولایت‌ها به محکمه راجع شده است و برخی دیگر نیز به محض پایان یافتن بررسی‌ها، به محاکم مربوطه راجع می‌شود.

لوی سارنوالی هم‌چنان می‌گوید که از آغاز سال مالی تا کنون به حدود سه هزار قضیه خشونت در اداره لوی سارنوالی ثبت و مورد بررسی شده است. از این میان، ۲۸۷ تن که مرتکب خشونت علیه زنان شناخته شدند نیز به مجازات محکوم شده‌اند. جمشید رسولی، سخنگوی اداره لوی سارنوالی می‌گوید این نهاد به همه قضایای جرمی در سراسر کشور رسیدگی خواهد کرد و هیچ‌گونه جرم بدون واکنش نخواهد ماند. وی افزود که به تازه‌گی شماره «۱۸۰» توسط لوی سارنوالی فعال شده است و اگر کسی از کم‌کاری مسوولان یا هر موضوع دیگر شکایت داشته باشد، می‌تواند که به این شماره تماس بگیرد و سارنوالی‌ها در مرکز و ولایتی‌ها به آن رسیدگی خواهند کرد.

این در حالی است که بر اساس آمارهای نهادهای رسمی، زنان افغان در ماه‌های اخیر خشونت‌بارترین روزها را پشت سر می‌گذارند. هرچند خشونت علیه زنان در کشور تازه‌ای نیست، اما افزایش قضایای حاد خشونت، نگرانی‌هایی را به همراه داشته است. وزارت امور زنان چندی پیش گفته بود که در جریان شش ماه اول سال جاری، دست کم ۶۱ زن به قتل رسیده‌اند و افزون بر این، موارد دیگری از خشونت‌های حاد نیز ثبت شده است. گفتنی است که بیش تر موارد قتل زنان یا تجاوز جنسی بنا بر دلایل خانوادگی یا محدودیت‌های اجتماعی، ثبت نمی‌شود.

زعفران ایرانی در بازار جهانی به نام زعفران افغانستان فروخته می‌شود

از مدتی به این‌سو خبرهایی در مورد قاچاق زعفران از ایران و فروش آن به نام زعفران افغانستان در بازارهای جهانی نشر شده است. برخی فروشندگان و بازرگانان زعفران در هرات، می‌پذیرند که زعفران ایرانی به گونه‌ی

محمد حسین نیکخواه

قاچاقی و غیرقانونی وارد افغانستان می‌شود. از دید اعضای اتاق زراعت و مالداري هرات و بازرگانان صادرکننده زعفران در این ولایت، در پشت پرده قاچاق زعفران ایرانی به افغانستان دست‌هایی است که می‌خواهند زعفران افغانستان را در بازار جهانی

بدنام بسازند. اتاق زراعت و مالداري هرات می‌گوید در پیوند به قاچاق زعفران از آن سوی مرز به افغانستان، بارها به مقام‌های محلی هرات شکایت شده است، اما تاکنون حکومت برای مهار قاچاق زعفران اقدامی نکرده است. اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات می‌پذیرد که شکایت‌هایی در مورد نبود بازار فروش مناسب، کاهش میزان صادرات به دلیل همه‌گیری کرونا و مسدود شدن مرز کشورهای خارجی و قاچاق زعفران، به این نهاد صورت گرفته است.

پس از تحریم‌های شدید ایالات متحده امریکا و اجرای استراتژی «فشار حداکثری» از سوی این کشور بر ضد ایران، ارزش ریال ایرانی در مقابل ارزهای خارجی کاهش شدید پیدا کرد و این موارد سبب دشواری تجارت ایران با کشورهای خارجی شد. هم‌زمان با کاهش ارزش ریال ایرانی در مقابل ارزهای خارجی، قاچاق برخی کالاها از ایران به کشورهای همسایه از جمله افغانستان افزایش یافت. با اجرای تحریم‌های اقتصادی، بازرگانان ایرانی تلاش کردند با روش‌های گوناگون تحریم‌ها را دور بزنند و راهی برای تجارت با کشورهای خارجی پیدا کنند.

به دنبال صادرات و قاچاق کالاها گوناگون از ایران به افغانستان، بازار ورود غیرقانونی و قاچاق زعفران نیز طی ماه‌های اخیر رونق پیدا کرده است. برخی فعالان اقتصادی در هرات می‌پذیرند که اجناس

خارجی در ماه‌های اخیر، یکی دیگر از نگرانی‌های مهم صادرکنندگان طلای سرخ در هرات است. خان‌جان الکوزی، عضو هیأت مدیره اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، در گفت‌وگو با روزنامه ۸ صبح می‌پذیرد که پس از همه‌گیری جهانی ویروس کرونا، میزان صادرات زعفران افغانستان به کشورهای خارجی کاهش چشم‌گیری داشته است.

از سوی دیگر، انوارالحق احدی، سرپرست وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، چندی پیش در سفر به هرات، به صادرکنندگان زعفران اطمینان داد که حکومت افغانستان تلاش‌هایی برای فراهم‌سازی سهولت بیش تر برای صادرات زعفران، انجام می‌دهد. زعفران از گیاهان دارویی است که در جریان سال‌های پسین کاشت و برداشت آن در هرات رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است. آمار ریاست زراعت هرات نشان می‌دهد که در این ولایت شش تا هفت هزار هکتار زمین زیر کشت این گیاه است. در ولسوالی‌های انجیل، گذره، غوریان، زنده‌جان و پشتون‌زرغون هرات زمین‌های زیادی زیر کشت زعفران است.

در اوضاعی که با محدود شدن صادرات و کاهش بهای زعفران در بازارهای داخلی کشور، کشاورزان و صادرکنندگان آن دچار زیان مالی شده‌اند، قاچاق زعفران ایرانی و فروش آن در بازار جهانی به نام طلای سرخ افغانستان، بر نگرانی کشاورزان و صادرکنندگان زعفران در هرات افزوده است.

جلوگیری از ورود زعفران ایرانی به افغانستان شده‌اند. عبدالله دشتی، معاون اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید که کاهش قیمت زعفران در ایران به دلیل کاهش شدید ارزش ریال ایرانی و نیز نبود شرایط صادرات زعفران از ایران به کشورهای خارجی، سبب شده زعفران این کشور به نام زعفران افغانستان صادر شود. او می‌افزاید، برخی کشورها برای پشتی‌بانی از صادرکنندگان و فروشندگان زعفران و ایجاد سهولت برای افزایش روابط تجاری با افغانستان، تعرفه گمرکی واردات زعفران افغانستان را در مقایسه با کشورهای دیگر کاهش داده‌اند.

هند از جمله کشورهایی است که از چند سال پیش، به منظور فراهم‌سازی سهولت برای صادرکنندگان افغانستان، تعرفه واردات زعفران را برای صادرکنندگان کشور کاهش داده است. بر این اساس، تعرفه واردات زعفران برای سایر کشورها ۳۶ درصد و برای صادرکنندگان افغانستان سه درصد است.

به باور اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات، این امر یکی از عوامل مهم قاچاق زعفران از ایران به افغانستان و فروش زعفران ایرانی در بازارهای جهانی به ویژه بازارهای هند به نام زعفران افغانستان است. کاهش بهای زعفران در بازارهای محلی افغانستان و کاهش چشم‌گیر میزان صادرات آن به دلیل همه‌گیری کرونا و مسدود شدن مرز برخی کشورهای

ایرانی از این کشور به افغانستان قاچاق می‌شود. اتاق زراعت و مالداري هرات می‌گوید که گزارش‌هایی در پیوند به قاچاق زعفران از ایران به افغانستان وجود دارد و این نهاد برای جلوگیری از قاچاق زعفران ایرانی به کشور، بارها به مقام‌های محلی هرات شکایت کرده، اما این شکایت‌ها نتیجه‌ی چندانی نداشته است.

نجیب‌الله رحمتی، معاون اتاق زراعت و مالداري هرات و از صادرکنندگان زعفران در این ولایت، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید که «دوستان نادان و دشمنان دانا» سبب بدنامی زعفران مرغوب افغانستان در بازارهای جهانی شده‌اند. به گفته‌ی او، قاچاق زعفران از ایران به افغانستان و فروش زعفران ایرانی به نام زعفران افغانستان در بازارهای جهانی، اندکی سیاسی شده و دامن زدن به آن به سود صادرات‌کنندگان زعفران در کشور نیست. وی می‌افزاید، افزون بر زعفران، کالاها‌ی مشابه دیگر از جمله مواد غذایی، تخم مرغ، گوشت مرغ و انواع گوناگون کالاها‌ی ایرانی به پیمان‌ه فراوان از آن سوی مرز به افغانستان قاچاق می‌شود و حکومت نتوانسته جلو ورود اجناس مشابه را بگیرد.

اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات می‌گوید که به دنبال قاچاق زعفران ایرانی از این کشور به افغانستان، صادرکنندگان زعفران از این مسأله ابراز نگرانی کرده و در نشست مشترک با اعضای این اتاق، خواهان

رنج زیستن

روایتی از وضعیت قربانیان جنگ در کمپهای بی جاشدگان

هما همتا

از قصه‌های مریم و نازیبو به حرف‌های زن دیگری کوچ می‌کنم، زنی که رنج زیستن را با تمام پوست و گوشت خود حس کرده است و این رنج‌ها حالا به چین و چروک‌ها در صورت او عرض اندام کرده. از میان سخت‌ترین روزهای حملات طالبان، فرار کرده‌اند تا خودشان را به جای امن‌تری برسانند. قابی که تصویر قشنگ روزهای گذشته در آن نفس می‌کشید را صدای شلیک گلوله‌ها شکسته است، تصویری که او با خودش از سانچارک آورده، ویرانه‌ای است که زندگی، جریان عادی‌اش را در آن جا توقف داده است.

حضور او در خیمه‌ای در حومه‌ای شهر مزار حامل پیامی است که او خود حرف‌هایش را با همین پیام شروع می‌کند، «ما خوش استیم که صلح بیایه، هر کسی د وطن خودش باشه.»

دست نامهربان جنگ او و خانواده‌اش را از ولسوالی سانچارک ولایت سرپل به شهر مزار آورده است، شهری که نه سرپناهی در آن دارد و نه آشنایی.

او مادر شش فرزند است. پنج دختر دارد و یک پسر. زندگی اما آن روی بی‌رحم‌ش را آن‌جا نشان می‌دهد که او همسرش را که افسر اردوی ملی بوده از دست می‌دهد. آن روزها که فرزندان هم کوچک‌تر اند و

تمام بار مسوولیت خانواده روی دوش او می‌افتد. روزها به مزارع پنبه می‌رود و کار می‌کند تا چرخ زندگی از حرکت عادی‌اش باز نایستد.

پنج سال از نبود همسرش می‌گذرد. او نمی‌داند همسرش را چگونه کشته‌اند، پیکرش را هم‌سنگرانش نتوانسته‌اند پیدا کنند.

میان رنج عظیمی که او به عنوان یک زن در افغانستان تحمل می‌کند، فراموش می‌کنم اسمش را ببرسم. در خیمه‌اش نشستیم به تماشای روزهایی که زندگی، خواب و خوراکش را از او گرفته.

حالا دیگر توان کار کردن در بدن نحیف او نمانده است و تنها پسرش، نان‌آور خانواده است. هر روز صبح زود، کیلومترها راه را با پیاده طی می‌کند تا برسد به مرکز شهر مزار.

«مه نمی‌فایمید که به عسکرهایی که د جنگ کشته می‌شن دولت معاش می‌ته تا اولادایش کلان نشده، کسه نداشتیم که یک راه و چاره ره به ما نشان بته. شوهرم کشته شد و هیچ کس از دولت هم پسران ما ره نکرد که همی آدم خو کشته شد، حالی خانواده‌اش چه

از خیمه بیرون می‌شویم. بیروبار در میدان کمپ بیش‌تر شده، کودکان یکی‌یکی برگشته‌اند. به جایی آن طرف‌تر اشاره می‌کند، می‌گوید آن‌جا را ببین این کودکانی که می‌بینی از آن‌جا آمده‌اند. آن‌جا محل تمرین نیروهای امنیتی است. بعد از تمام شدن هر تمرین کودکان به آن‌جا می‌روند تا پوچک‌های مرمی‌ها را جمع کنند و بعد، این پوچک‌ها را در شهر برده بفروشند.

کمپ بی‌جاشدگان ولایت سرپل فاصله‌ی چندانی با اکادمی پولیس ولایت بلخ ندارد و چون از مرکز شهر بسیار فاصله دارد، نیروهای امنیتی برای تمرین جایی در همین حوالی را انتخاب کرده‌اند تا صدای شلیک گلوله‌ها مردم را به وحشت نیندازد؛ آن‌هایی که اما در این کمپ زندگی می‌کنند از میان گلوله‌ها جان سالم به در برده‌اند و دیگر صدای شلیک هیچ گلوله‌ای برای‌شان وحشت‌آور نیست. آدمی رفته‌رفته به هر چیزی عادت می‌کند و این فاجعه است.

مادر به گفت‌وگوهای صلح با طالبان خوش‌بین است. می‌گوید جنگ از او همسرش و خانه‌اش را گرفته است و دیگر توان کشمکش نیست با ایام. او آرزو دارد یک بار دیگر بتواند با خانواده‌اش زیر سقف خانه‌اش زندگی کند.

وضعیت و مسایل حقوقی پناهندگان

بخش سوم

مرتضی محقی، استاد دانشگاه و دانشجوی دکتری حقوق خصوصی - murtaza.mohiqi@gmail.com

این‌که مسوولیت‌های دولت صادرکننده اعلامیه، طبق مفاد بند دوم از بخش ب از ماده‌ی اول کنوانسیون افزایش یافته باشد. این نکته نیز قابل توجه است که پروتکل ۱۹۶۷ علاوه بر حذف محدودیت زمانی، مفاد کنوانسیون ۱۹۵۱ را نیز در بر می‌گیرد، هرچند که خود یک معاهده‌ی حقوقی مستقل به شمار می‌رود و پیوستن به آن لزوماً به معنی پیوستن به کنوانسیون نیست. پروتکل ۱۹۶۷ هم‌چنین تأکید مجدد بر مفاد بندهای ۳۵ و ۳۶ کنوانسیون ۱۹۵۱ در مورد همکاری مقامات ملی با ملل متحد و اطلاعات مربوط به قوانین و آیین‌نامه‌های داخلی دارد. به علاوه، اختلافات اندکی در رابطه با عضویت دول فدرال و الحاق در مقایسه با کنوانسیون مشاهده می‌شود. ادامه دارد...

کنوانسیون ۱۹۵۱ در ماده‌ی اول کنوانسیون وجود دارد و براساس آن:

- ۱- دول متعاقد پروتکل حاضر، تعهد می‌نمایند، مواد ۲ تا ۳۴ کنوانسیون را کلاً در مورد پناهندگانی که مصداق تعریف ذیل هستند، اجرا نمایند.
- ۲- اصطلاح پناهنده در این پروتکل - به استثنای موارد اجرائی بند (۳) این ماده، شامل کلیه ی افرادی است که مصداق تعریف مندرج در ماده‌ی اول کنوانسیون می‌باشند. مشروط بر آن‌که عبارت «پس از بروز این قبیل حوادث» مندرج در بند ۲ بخش الف ماده‌ی اول «کان لم یکن» تلقی گردد.
- ۳- پروتکل حاضر توسط دول متعاقد بدون هیچ‌گونه محدودیت جغرافیایی به اجرا در خواهد آمد. معهدا اعلامیه‌هایی که قبلاً از طرف دولت‌هایی که تاکنون طرف متعاقد کنوانسیون شده‌اند، به موجب جزء الف از بند ۱ از بخش الف از ماده‌ی اول کنوانسیون صادر شده، تحت رژیم پروتکل حاضر نیز به اجرا گذاشته خواهد شد؛ مگر

کنند. مشروط به رعایت مقرراتی که معمولاً در این گونه موارد، درباره‌ی خارجیان اجرا می‌شود.

- ۶- تعلیمات دینی: در مورد تحصیلات ابتدایی، دول متعاقد نسبت به پناهندگان مانند اتباع خود رفتار خواهند کرد. در مورد تحصیلات غیرابتدایی و مخصوصاً در مورد حق اشتغال به تحصیل و تعیین ارزش مدارک تحصیلی، دبیرها و دانش‌نامه‌های صادره از ممالک خارجی و تخفیف حقوق و عوارض مربوط به اعطای کمک هزینه به پناهندگان، رفتاری معمول خواهند داشت. رفتاری که تا سرحد امکان مساعد باشد و در هر حال از رفتاری که نسبت به بیگانه‌گان به طور کلی به عمل می‌آید، نامساعدتر نباشد.

بند سوم- پروتکل ۱۹۶۷ درباره‌ی وضعیت پناهندگان: کنوانسیون ۱۹۵۱ از نظر زمانی به رخدادهای قبل از اول جنوری ۱۹۵۱ و از نظر جغرافیایی به قاره‌ی اروپا محدود بود. در حالی که اساس‌نامه‌ی UNHCR هیچ‌یک از این محدودیت را به همراه نداشت. همین امر خصوصاً با بروز مسأله‌ی پناهندگی در اواخر دهه‌ی ۱۹۵۰ و اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ مشکلاتی را به وجود آورده بود که در جلسات کمیته‌ی اجرائی UNHCR در سال‌های ۱۹۶۴ و ۱۹۶۵ مکرراً مطرح شد. به همین مناسبت، یک گردهمایی بین‌المللی تحت عنوان «کنفرانس بررسی جنبه‌های حقوقی مسأله‌ی پناهندگی در کنوانسیون ۱۹۵۱ و اساس‌نامه‌ی دفتر کمیساری عالی ملل متحد در امور پناهندگان» در اپریل ۱۹۶۵ در شهر بلاجیو ایتالیا برگزار شد. این کنفرانس متشکل از ۱۳ متخصص حقوقی از کشورها و متخصصان حقوقی UNHCR بود که پیش‌نویس پروتکلی به منظور حذف محدودیت زمانی اول ژانویه ۱۹۵۰ از کنوانسیون را تهیه نمود. کمیسر عالی، گزارش این کنفرانس به همراه متن پیش‌نویس را به کمیته‌ی اجرائی و کشورهای عضو کنوانسیون ارسال کرد و گزارش را با اصلاحاتی به شورای اقتصادی-اجتماعی فرستاد. شورای اقتصادی-اجتماعی در اجلاس پنجاهویکم خود با تصویب متن پروتکل آن‌را به مجمع عمومی فرستاد. مجمع عمومی در ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ قطع‌نامه‌ی XXI ۲۱۸۹ را در این مورد گذراند که حاوی بند اجرائی زیر بود: «ضمن توجه به متن پروتکل پیوست به گزارش کمیسر عالی ملل متحد در امور پناهندگان، از دبیرکل درخواست می‌نماید که این متن را جهت الحاق در اختیار کشورها قرار دهد». در واقع می‌توان گفت که پروتکل مربوط به وضع پناهندگان، مصوبه‌ی ۳۱ جنوری ۱۹۶۷ مکمل و توسعه‌دهنده‌ی مواد کنوانسیون می‌باشد. اصلی‌ترین تحول در متن پروتکل ۱۹۶۷، در مقایسه با

ب- ماهیت حقوقی پناهنده: در خصوص مسأله‌ی پناهندگی و پناهنده‌پذیری، این سوال مطرح می‌شود: آیا پناهندگی برای افراد یک حق است که در شرایط خاص باید از آن استفاده کنند و نسبت به دولت مورد درخواست پناهندگی یک تکلیف به شمار می‌آید؟ از بررسی مجموع منابع معتبر بین‌المللی می‌توان گفت افرادی که در شرایط خاص در معرض خطر و ترس قرار می‌گیرند، حق دارند به کشورهای دیگری پناهنده شوند و کشورهای مورد تقاضای فرد که عضویت سازمان ملل را داشته باشد، مکلف به پذیرش آن‌ها است. با بررسی مواد ۳۱ و ۳۳ کنوانسیون ژنیو (۱۹۵۱) و هم‌چنین مقدمه‌ی این کنوانسیون که به آزادی‌های فردی و حقوق اولیه انسان، از جمله حق حیات تصریح دارد، پاسخ سوال فوق به خوبی روشن می‌شود. روح حاکم بر این کنوانسیون، قایل شدن حق پناهندگی برای افرادی است که در معرض خطر و ترس هستند و از سوی دیگر تکلیفی است که بر عهده‌ی دولت‌های متعاقد نسبت به پذیرش این افراد گذاشته شده است.

ج- تعهدات این کنوانسیون: مهم‌ترین تعهدات این کنوانسیون قرار ذیل است.

- ۱- عدم تبعیض: دول متعاقد مقررات این کنوانسیون را بدون تبعیض از لحاظ نژاد یا مذهب یا سرزمین اصلی، درباره‌ی پناهندگان اجرا خواهند کرد.
- ۲- دین: دول متعاقد در سرزمین خود نسبت به آزادی پناهنده در اجرای امور دینی و دادن تعلیمات دینی-مذهبی به کودکان، رفتار حداقل در حد رفتاری که نسبت به اتباع خود دارند، اتخاذ خواهند کرد.
- ۳- اشتغال با دست‌مزد: در مورد حق اشتغال به کار با دست‌مزد، هر دولت متعاقد نسبت به پناهندگانی که به طور منظم در سرزمین او سکونت کرده‌اند، مطلوب‌ترین رفتاری را که در چنین موارد نسبت به اتباع دول بیگانه معمول می‌دارد، به عمل خواهد آورد. هم‌چنین مواد ۱۸ و ۱۹، در مورد فراهم‌آوردن زمینه‌ی اشتغال به کارهای صنعتی، تجاری، کشاورزی و هر نوع فعالیت آزاد علمی توصیه می‌کند.
- ۴- جیره بندی: در صورتی که نظام جیره بندی وجود داشته باشد و توزیع محصولات کم‌یاب در میان عموم مردم طبق سهمیه صورت گیرد، نسبت به پناهندگان نیز مانند اتباع کشور پذیرنده، رفتار خواهد شد.
- ۵- آزادی رفت و آمد: هر یک از دول متعاقد، به پناهندگانی که طبق قانون در سرزمین آن‌ها به سر می‌برند، حق خواهند داد که محل سکونت خود را انتخاب نمایند و آزادانه در داخل سرزمین آن دولت، رفت و آمد

دفاعستان اسلامی جمهوری دولت
دولت جمهوری اسلامی افغانستان

دکتره‌نی، اوبولگولو و مالداری وزارت
وزارت زراعت، آبیاری و مالداری

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

معینت مالی واداری
ریاست تهیه و تدارکات
آمریت تدارکات اجناس و خدمات غیر مشورتی

اطلاعیه تصمیم اعطای قرار داد

بدینوسیله به تاسی از ماده چهل و سوم قانون تدارکات به اطلاع عموم رسانیده میشود که وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در نظر دارد تا پروژه تدارک ۱۲۸۰۰ سیر چوب محروقاطی بلوط و ۵۸۳۹۲ کیلوگرام گازمابع مورد ضرورت بخاریهای شعبات وزارت درفضل زمستان تحت دولات با کود نمبر MAIL/PD/NCB/G-200,01,02/99 لات اول (گاز) را به محترم ببرک امیری لمیتد دارنده جواز نمبر (۱۰۱-۱۹۲۳۸) به قیمت مجموعی مبلغ (۲,۷۸۶,۷۳۶) دومیلیون و هفتصدو هشتادوشش هزارو هفتصدو سی و شش افغانی، و لات دوم (چوب) را به شرکت محترم خدمات لوژستیکی عثمان حسیب دارنده جواز نمبر (۶۱۵۰۹) به قیمت مجموعی مبلغ (۱,۰۷۵,۲۰۰) یک میلیون و هفتادوپنچ هزارو دوصد افغانی اعطا نماید.

اشخاص حقیقی و حکمی که هرگونه اعتراض در زمینه داشته باشند، میتوانند اعتراض خویش را از تاریخ نشراین اعلان الی هفت روز تقویمی طور کتبی توام با دلایل آن به ریاست تهیه و تدارکات وزارت زراعت، آبیاری و مالداری واقع کارته سخی، جمال مینه، وفق احکام ماده پنجاهم قانون تدارکات ارایه نمایند.

این اطلاعیه به معنی عقد قرار داد نبوده والی تکمیل معیاد فوق الذکر وطی مراحل قانونی بعدی، قرار داد منعقد نخواهد شد.

روایت دیروز آئینه امروز نوید فردا

صاحب امتیاز: سانجر سهیل sanjarsohail@yahoo.com
مدیرمسئول: مجیب مهرداد mujib_mehrdad@yahoo.com
سرپرست: خلیل اسیر 8am.daily@gmail.com
دبیر گزارش‌ها: حسیب بهش
دبیر بخش خبر: علی شاه حقمیل
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

Publisher: Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com
Editor-in-Chief: Mujib Mehrdad, mujib_mehrdad@yahoo.com
Facebook.com/8am.af
Youtube.com/HashteSubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

برای تحقق رویاهای تان به پول نقد نیاز دارید !!!!!!!

از قرضه معاشات عزیزی بانک با شرایط و ضوابط جذاب و سهل بهره مند شوید

- قرضه با پول افغانی و دالر امریکایی
- قرضه کوتاه مدت برای 12 ماه
- استناد سازی سهل
- برای کارمند دولتی/ادارت ملی و بین المللی/سازمان های غیر دولتی

برای معلومات بیشتر، لطفاً به نزدیکترین نمایندگی یا هم دفتر مرکزی به بخش قروض مراجعه کنید و یا هم با شماره 1515 تماس بگیرید

www.azizbank.af 1515

زنی برخاسته از خاستگاه حقانی

آسیه حقانی

اشاره: هیات مذاکره کننده صلح ۲۱ عضو دارد. آن‌ها مسوولیت سنگینی برعهده گرفته‌اند. آشنایی مردم با آن‌ها بسیار مهم است. از این رو، روزنامه صبح در نظر دارد تا هریک از اعضای هیات مذاکره کننده صلح را با تهیه شناسنامه آن‌ها به مردم معرفی کند. این کار به نوبت و در شماره‌های مختلف انجام خواهد شد.

در میز مذاکرات چه کسانی برای منافع افغانستان چانه می‌زنند؟
می‌گوید: دهه ۷۰ بود و دوران حاکمیت طالبان، نمی‌شد که دست روی دست بگذاریم و کاری نکنیم. به کمک چند زن فعال دیگر دو مکتب را به گونه‌ی مشترک در کابل ساختم و آموزش به دختران را در صنوف اول، دوم و سوم به شکل محتاطانه آغاز کردیم، اما طالبان فهمیدند و یک روز صبح آمده دروازه‌های هر دو مکتب را به روی دختران بستند و گفتند تعلیم دختران مجاز نیست.
این بخشی از روایت‌های شریفه زرمتی، عضو هیات مذاکره کننده حکومت در دوحه است که از دوران طالبان و مخالفت جدی این گروه با تعلیم دختران، روایت می‌کند.
«او زنی برخاسته از یک ولایت شرقی است، خاستگاه بنیان‌گذار شبکه حقانی، ولایت پکتیا.»

سال ۱۳۴۷ خورشیدی است که شریفه متولد می‌شود. زندگی او به دلیل وظیفه دولتی پدرش در بخش زراعت، در سفرهای متعدد ولایتی می‌گذرد؛ دوران کودکی‌اش در قندهار و دوران مکتب در هلمند ولسوالی گوشک.
برگ دیگری از مهاجرت داخلی برای شریفه و خانواده‌اش با رفتن به هرات ورق می‌خورد. ۱۳۵۷ است و دوران حکومت نورمحمد تره‌کی، زندگی در این ولایت خیلی دیر نمی‌باید و با آغاز جنگ در هرات در سال ۱۳۵۸ خانواده زرمتی دوباره به هلمند باز می‌گردند.

پایان دوران مکتب نقطه عطف شریفه برای آغاز فعالیت‌های اجتماعی او است، در جامعه سنتی و مردسالار هلمند معلمی را آغاز کرده و سپس عزم رفتن به کابل را برای شروع تحصیلات عالی و ورود به دانشگاه می‌کند. هر چند او برخاسته از ولایتی است که سنت قبیله به زن، مجال بودن و فعالیت کردن را نمی‌دهد، اما پدر شریفه درس خواندن و پیشرفت فرزندان را دوست دارد و حمایت‌شان می‌کند.
دانشگاه تعلیم و تربیه کابل و آغاز دوره‌ی لیسانس در رشته زبان پشتو از دانشکده ادبیات؛ شریفه در کابل هم در کنار درس، معلمی را ادامه می‌دهد. آخرین تجربه او در معارف روزهای پایانی معلمی‌اش در لیسه سوریا است و دوره بعدی کاری او در همکاری با وزارت اطلاعات و فرهنگ کلید می‌خورد.
اواخر ۱۹۹۶ میلادی است، طالبان با تصرف کابل بیرق‌های سفید خود را در پایتخت برافراشته‌اند. آغاز حاکمیت طالبان مصادف با زمانی است که زرمتی رضاکارانه در جمعیت هلال احمر کار می‌کند. فضا هر روز محدود و محدودتر می‌گردد و قیود وضع شده توسط اداره امر به معروف و نهی از منکر طالبان شرایط را برای فعالیت زنان با چالش جدی مواجه کرده است.
افزون بر این، دروازه برای تعلیم، پیشرفت، کارهای انکشافی و فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی به روی زنان افغان بسته شده است.
سوتیتر: در میان ترتیب این گزارش به زرمتی زنگ می‌زنم و از وضعیت زنان در روزهای سیاه حاکمیت طالبان می‌پرسم. می‌گوید: «زنان در آن زمان بدون محرم از خانه نمی‌توانستند خارج شوند، اما زمانی که من به گونه‌ی رسمی در جمعیت هلال احمر به عنوان رضاکار وظیفه داشتم، با استفاده از یک موتر از خانه به دفتر و از دفتر به خانه می‌رفتم و با مشکل خاصی مواجه نمی‌شدم؛ چراکه هلال احمر یک ارگان رسمی و نهاد خیریه بود و مشکل‌ساز نمی‌شد. این برای من فرصتی بود

تا محتاطانه بتوانم ضمن کار در هلال احمر، به فعالیت‌هایم در راستای زنان و تعلیم دختران بپردازم.»
سال ۲۰۰۱ میلادی است، هم‌زمان با سقوط طالبان، شریفه گام مهمی در عرصه اطلاع‌رسانی و دنیای رسانه می‌گذارد؛ این مقدمه‌ای است برای کارهای بزرگ‌ترش در مسیر حقوق زنان و پاکداشتن در دنیای سیاست. او فعالیت در دنیای رسانه را با رادیو و تلویزیون ملی افغانستان شروع می‌کند، هم‌زمان با تقویت فعالیت‌های مدنی، عضویت اتحادیه جامعه مدنی افغانستان علیه فساد اداری (A.F.C.A.C) و ورود مشورتی فدراسیون جامعه مدنی کشور را کسب می‌کند.
زرمتی در سال‌های خبرنگاری خود فعالیت‌های جدی در مسیر تامین عدالت برای زنان قربانی تجاوز جنسی دارد که اظهاراتش در موضوع تجاوز به زنی به نام لعل‌بی‌بی در کندوز یکی از نمونه‌های بارز آن است.
انتخابات دور پانزدهم پارلمان است و شریفه از پکتیا خود را نامزد می‌کند. با حمایت بزرگان قومی پکتیا به مجلس راه پیدا کرده و معاون کمیسیون مخابرات و مواصلات می‌شود.
او که یکی از طرفداران حقوق اسلامی زنان است، در پارلمان تاکید بر مذاکره با طالبان و پایان دادن بر جنگ، ناامنی و رسیدن به صلح دارد. سال ۲۰۰۷ میلادی است و جرگه منطقه‌ای میان پاکستان و افغانستان در کابل برگزار می‌شود. حامد کرزی و نخست‌وزیر وقت پاکستان این جرگه را رهبری می‌کنند. شریفه در راستای برگزاری این جرگه، ابراز خرسندی می‌کند و تاکید بر این دارد که طالبان دشمن خارجی نبوده و برادران ناراضی ما هستند. باید مذاکره برای حل منازعات و رسیدن به صلح صورت گیرد.
با پایان ماموریت زرمتی در پارلمان، مدتی به حیث سخنگوی وزارت امور زنان فعالیت می‌کند و پس از آن عضو کمیسیون مستقل انتخابات می‌شود.
سال ۲۰۱۴ و انتخابات پرافتوخیز ریاست جمهوری افغانستان

اطفال ما آینده ما است

اطفال تان را در مقابل پولیو واکسین کنید و آیند افغانستان را درخشان سازید

اطفال تان را هر بار با دادن دو قطره واکسین پولیو از مرض پولیو نجات دهید

زموږ ماشومان زموږ راتلونکي دي

خپل ماشومان مو د پولیو په وړاندې واکسین کړئ او د افغانستان راتلونکي روښانه کړئ

هر ځل خپلو ماشومانو ته د پولیو دوه څاڅکې واکسین ورکړئ تر څو له دې ناروغي څخه خوندي وي

